

Zienswijze Slochterdiep, 13-2-14.

Haaksbergen, 13 februari 2014.

Aan het Dagelijks Bestuur van waterschap Hunze en Aa's, t.a.v. Willem Kastelein.

Betreft: Zienswijze met betrekking tot: "Ontwerp projectplan inrichting Slochterdiep en zijtakken".

Geacht bestuur, geachte heer Willem Kastelein.

Hierbij maakt Stichting Platform Berend Botje zijn zienswijze kenbaar met betrekking tot "Ontwerp projectplan inrichting Slochterdiep en zijtakken".

Het betreft de zeldzame en volgens Flora- en faunawet strikt beschermde libel: Groene glazenmaker – *Aeshna viridis* en de plant waar deze libel volledig van afhankelijk is: Krabbenscheer – *Stratiotes aloides*.

De Groene glazenmaker staat vermeld in **bijlage IV Habitatrichtlijn**.

Dit houdt in dat de Groene glazenmaker **zwaar beschermd** is: de hoogst mogelijke beschermde status!

In deze zienswijze tekent Stichting Platform Berend Botje voor de volgende drie punten bezwaar aan:

1. Het ontbreken van een goede inventarisatie van het plangebied op het voorkomen van de soorten Krabbenscheer en Groene glazenmaker.
2. Het baggeren van watergangen waarin Krabbenscheer voorkomt naar 120 cm diepte.
3. Het waterschap verklaart te gaan werken volgens de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen zonder daarbij in het ontwerpplan, bij voorbaat, de compenserende maatregelen op te nemen, die eventueel noodzakelijk zijn om habitat van de Groene glazenmaker dat verloren zal gaan door de uitvoering van de werkzaamheden, op te nemen, zoals omschreven in paragraaf 3.4 van de Gedragscode.

Ad 1:

In de bijlage: "Natuurtoets ecologie Slochterdiep en aangrenzende wateren versie 21 juni 2013" wordt melding gemaakt van het voorkomen van deze strikt beschermde libel Groene glazenmaker en de plant waar deze volledig van afhankelijk is Krabbenscheer in het Slochter Ae gebied. Volgens deze Natuurtoets is de plant Krabbenscheer binnen het plangebied op enkele locaties veelvuldig aangetroffen: "vooral in de luwten van de Slochter Ae vormt deze soort drijvende pakketten. Op enkele andere plekken (o.a. in Verbindingskanaal Scharmer Ae – Slochterdiep) is Krabbenscheer sporadisch aangetroffen".

Vervolgens vermeldt deze bijlage onder 4.1.7. "Insecten en ongewervelden" dat binnen het plangebied geen systematische inventarisaties zijn verricht naar libellen, dagvlinders, sprinkhanen en overige fauna. "Geschikt biotoop voor beschermde soorten of soorten van de Rode Lijst ontbreken binnen een groot deel van het plangebied".

Naar de mening van Stichting Platform Berend Botje schiet de "Natuurtoets ecologie Slochterdiep en aangrenzende wateren versie 21 juni 2013" hier schromelijk tekort. In het

plangebied komt immers Krabbenscheer voor en daarmee vrijwel zeker ook de strikt beschermde libel Groene glazenmaker. Daarnaast zijn er bij Krabbenscheer vegetaties nog twee soorten libellen van de Rode Lijst vrijwel altijd aanwezig: **Vroege glazenmaker – *Aeshna isoceles*** en **Glassnijder – *Brachytron pratense***, die beide op de Rode Lijst staan als “kwetsbaar”.

Wat betreft het voorkomen van de libel Groene glazenmaker bij Krabbenscheer vegetaties het volgende. Uit onderzoek, uitgevoerd vanaf 2009 in de Gronings-Drentse Veenkoloniën door libellendeskundige en adviseur van Stichting Platform Berend Botje, de heer S.G. Dutmer, is inmiddels gebleken dat de huidige inzichten met betrekking tot het voorkomen van Groene glazenmakers in relatie met Krabbenscheer volledig onjuist zijn. Het voorkomen van Groene glazenmakers blijkt niet gebonden aan een minimum oppervlakte van Krabbenscheer planten, die drijven aan de oppervlakte, of aan vorm en lengte van bladeren van Krabbenscheer planten, of wat dan ook. Integendeel, uit dat onderzoek is gebleken dat Groene glazenmaker vrouwtjes haar eieren legt in elke plant Krabbenscheer, waarvan de bladeren voldoende hoog boven het water uitsteken, die ze onderweg tegenkomt en dat daarmee elke plant of groepjes planten Krabbenscheer, waarvan de bladeren voldoende hoog boven het water uitsteken, gerekend moet worden tot Groene glazenmaker biotoop en habitat, zeker als in de nabijheid Groene glazenmakers voorkomen, zoals in het Slochter Ae gebied. Deze informatie wordt verondersteld bij het waterschap bekend te zijn omdat deze in de veelvuldige contacten met de ecologen van het waterschap, in de personen van de heer Uko Vegter en later zijn opvolger, de heer Paul Hendriks, voldoende gecommuniceerd is door de libellen deskundige van Stichting Platform Berend Botje, de heer S.G. Dutmer.

Stichting Platform Berend Botje is hierbij van mening dat tenminste de Slochter Ae en het Verbindingskanaal Scharmer Ae – Slochterdiep als leef- en voortplantingsgebied voor Groene glazenmaker moet worden aangemerkt, totdat het tegendeel bewezen is. Daarnaast is het naar mening van Stichting Platform Berend Botje noodzakelijk dat het hele plangebied op het voorkomen van Krabbenscheer geïnventariseerd moet worden.

Stichting Platform Berend Botje maakt hierbij bezwaar tegen het ontbreken van een degelijk een goed uitgevoerd onderzoek naar het voorkomen en verspreiding van Krabbenscheer en Groene glazenmaker en verzoekt hierbij het waterschap Hunze en Aa's om een degelijk uitgevoerd onderzoek in te stellen naar de aanwezigheid en het voorkomen van Groene glazenmaker in bovengenoemde gebieden. Hierbij dient te worden vastgesteld welk deel van bovengenoemde gebieden wordt gebruikt door respectievelijk man en vrouw Groene glazenmaker en waar precies larvenhuidjes van uitgeslopen Groene glazenmakers worden aangetroffen en in welke aantallen.

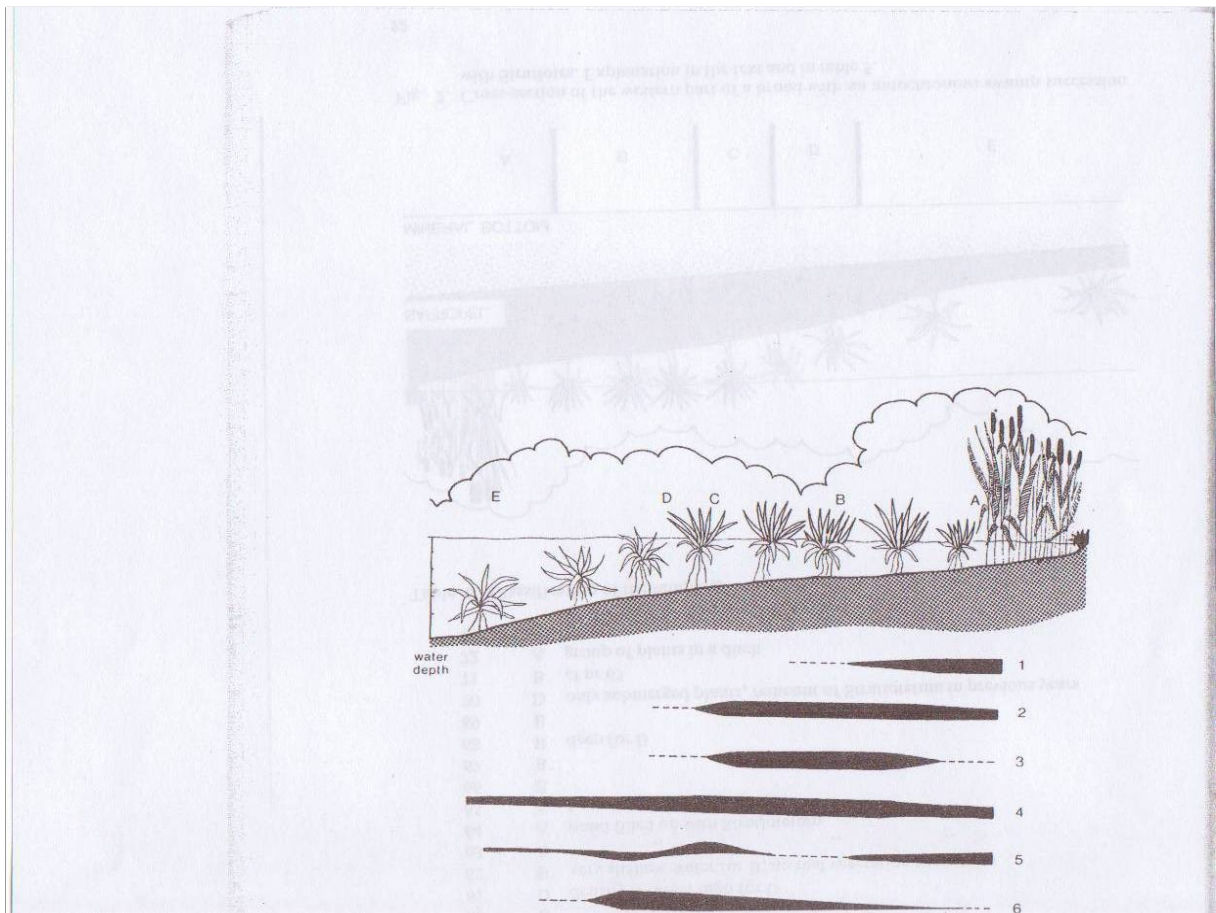
Tevens verzoekt Stichting Platform Berend Botje u om een aanvullend onderzoek in te stellen naar het voorkomen van de plant Krabbenscheer in het gebied. In dit onderzoek dienen dan de locaties van de Krabbenscheerplanten, de oppervlakte van de Krabbenscheer vegetaties en de aantallen planten nauwkeurig te zijn vastgelegd. Tevens dienen van deze Krabbenscheer planten en vegetaties te worden vastgelegd in hoeverre deze door Groene glazenmaker worden gebruikt, zowel door man als vrouw Groene glazenmaker en hoeveel larvenhuidjes er in het uitsluit-seizoen van Groene glazenmaker, dat globaal valt tussen 15 juni en 1 augustus, er per vierkante meter krabbenscheer worden aangetroffen.

De uitkomsten van deze onderzoeken dienen vervolgens gedetailleerd in een nieuwe Natuurtoets ecologie Slochterdiep en aangrenzende wateren te worden opgenomen.

Ad 2.

In de plannen met betrekking tot de inrichting Slochterdiep en zijtakken wordt vermeld dat er gebaggerd gaat worden in bovenvermeld leef- en voortplantingsgebied Slochter Ae en Verbindingskanaal Scharmer Ae – Slochterdiep. Hierbij wordt de waterdiepte vergroot tot 1.20 meter.

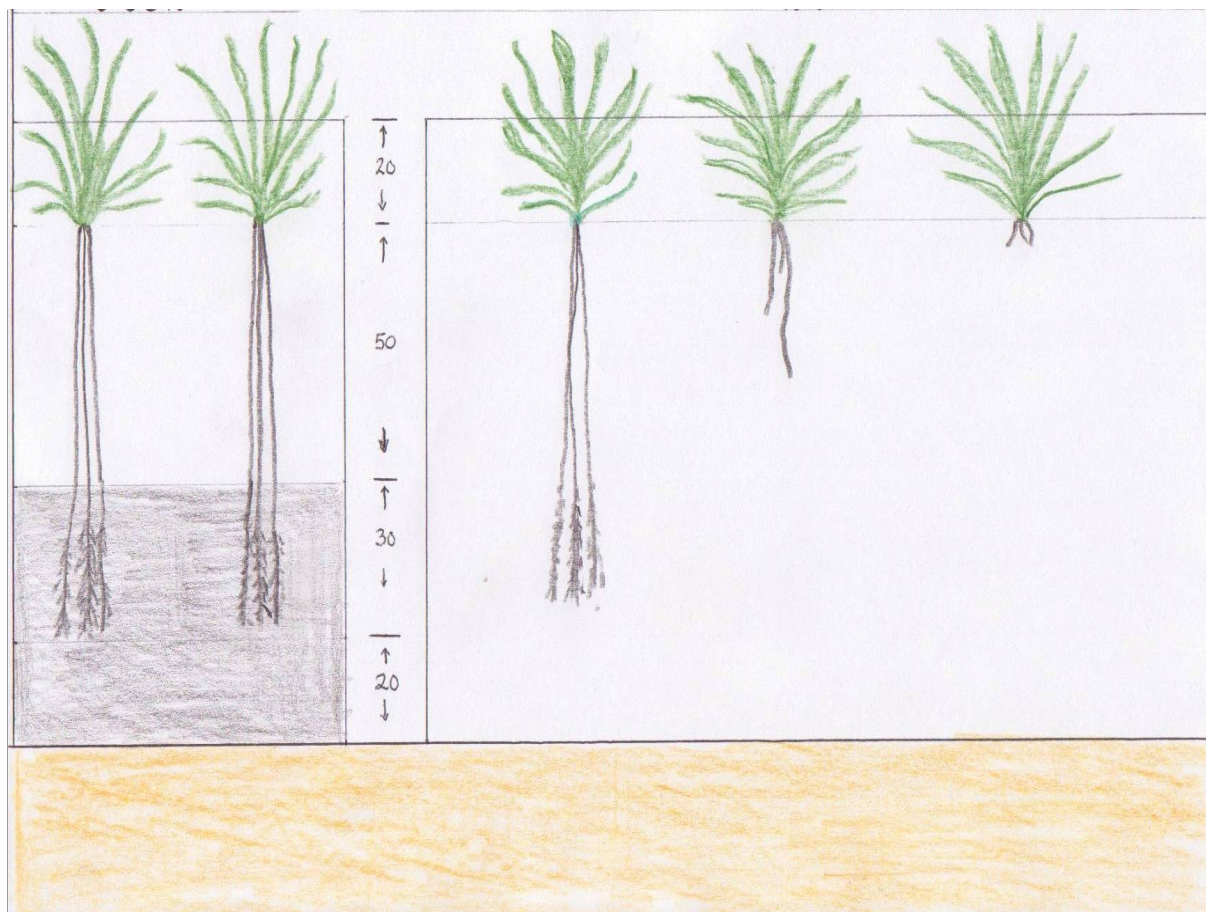
Met betrekking tot de plant Krabbenscheer is het bekend dat bij een waterdiepte die groter is dan globaal 90 cm Krabbenscheer planten niet meer in staat zijn om velden aan de wateroppervlakte te vormen die geschikt zijn voor Groene glazenmaker vrouwtjes om haar eieren in te leggen. Zie figuur:



Uit: L.W.G. Higler: Macrofauna-cenoses on Stratiotes plants in Dutch broads. Rijks Instituut voor Natuurbeheer 1977.

Na baggeren tot een waterdiepte dieper dan ca. 1.00 meter zullen de Krabbenscheer planten geheel verdwijnen, omdat Krabbenscheer planten bij deze waterdiepte niet meer in de bodem kunnen wortelen.

Zie tekening:



Situatie voor baggeren

Situatie na baggeren: de wortels bereiken de bodem niet meer

Toelichting: uit onderzoek van de heer S.G. Dutmer is gebleken dat in de zomer Krabben-scheer planten tot ca. 20 cm diep in het water drijven. De wortels van de planten zijn ongeveer 80 cm lang. Dit betekent dat de wortels tot een diepte van 100 cm reiken. Wanneer er gebaggerd gaat worden tot een waterdiepte groter dan ongeveer 100 cm kunnen de wortels van de Krabben-scheer planten de bodem niet meer bereiken en kunnen de Krabben-scheer planten daar niet meer leven.

Daarmee zal het leef- en voortplantingsgebied van de zwaar beschermde libel Groene glazenmaker ook blijvend verdwijnen. Gelet op de zwaar beschermde status van de Groene glazenmaker is dit niet acceptabel.

Stichting Platform Berend Botje maakt daarom bezwaar tegen het baggeren in watergangen waarin Krabben-scheer planten voorkomen.

Ad 3.

De Gedragscode schrijft voor dat, als de “goede staat van instandhouding” van zwaar beschermde soorten door noodzakelijke (bagger)werkzaamheden niet kan worden gewaarborgd er compenserende maatregelen genomen moeten worden om de goede staat van instandhouding van de, in dit geval, zwaar beschermde libel Groene glazenmaker te waarborgen. De gepresenteerde plannen met betrekking tot de “inrichting Slochterdiep en zijtakken” vermelden slechts de werkwijze van de Gedragscode, namelijk dat er bij Krabben-scheer vegetaties eerst maximaal 50% van de watergang gebaggerd mag worden en later, na goed en voldoende herstel van de eerste 50%, eventueel de andere 50%. In het licht

van het bovenvermelde, namelijk dat bij baggeren naar een diepte van 1.20 meter de Krabbenscheer blijvend verdwijnt, is dat niet realistisch en zal er vrijwel zeker 100% bodem van de Krabbenscheer vegetaties worden gebaggerd, met als gevolg dat de Krabbenscheer planten blijvend zullen verdwijnen en daarmee het leef- en voortplantingsgebied van de Groene glazenmaker. Dit is dit naar mening van Stichting Platform Berend Botje in strijd met de zwaar beschermde status van de Groene glazenmaker.

In dit verband wijst Stichting Platform Berend Botje u op het Achterdiep in de gemeente Hoogezand – Sappemeer dat in het jaar 2010 is gebaggerd door waterschap Hunze en Aa's. In het Achterdiep kwamen op meerdere plaatsen Krabbenscheer vegetaties voor die door Groene glazenmakers werden gebruikt als leef- en voortplantingsgebied. Ondanks het feit dat er geprobeerd is Krabbenscheer vriendelijk te baggeren zijn de Krabbenscheer vegetaties daar vrijwel allemaal verdwenen, op een enkele plek na, waar niet hoefde te worden gebaggerd. In de jaren daarna heeft de heer S.G. Dutmer het Achterdiep in de zomermaanden regelmatig geïnventariseerd op Krabbenscheer en Groene glazenmaker en geconstateerd dat herstel tot en met het jaar 2013 vrijwel geheel is uitgebleven. Daarnaast heeft de heer S.G. Dutmer geconstateerd dat compenserende maatregelen, om het verlies van leef- en voortplantingsgebied van de zwaar beschermde soort Groene glazenmaker te compenseren, door waterschap Hunze en Aa's tot nu toe ook zijn uitgebleven. Zie ook bijlage: waarnemingen van Krabbenscheer en Groene glazenmaker in het Achterdiep.

Stichting Platform Berend Botje verzoekt u hierbij om in de plannen voor de inrichting Slochterdiep en zijtakken al in een vroeg stadium aan te geven hoe er zal worden omgegaan met het aanwezige leef- en voortplantingsgebied van de zwaar beschermde soort Groene glazenmaker en in het geval dat dit leef- en voortplantingsgebied door baggerwerkzaamheden zal worden aangetast, welke compenserende maatregelen het waterschap gaat nemen zodat het leef- en voortplantingsgebied uitgedrukt in vierkante meters Krabbenscheer vegetatie vergelijkbaar is en blijft met de situatie zoals die voor het baggeren is aangetroffen. Hierbij verwijst Stichting Platform Berend Botje naar paragraaf 3.4 van de Gedragscode. Verder verzoekt Stichting Platform Berend Botje het waterschap om in de plannen goed aan te geven op welke wijze de populatie Groene glazenmakers gemonitord zal gaan worden en door wie en hoe de resultaten van deze monitoring toegankelijk zullen zijn voor derden.

Stichting Platform Berend Botje vermeldt hierbij uitdrukkelijk dat, als uit de plannen blijkt dat er blijvende schade aan het leef- en voortplantingsgebied van de zwaar beschermde libel Groene glazenmaker zal worden aangericht, de compenserende maatregelen zoals hierboven vermeld, dienen te worden uitgevoerd voordat het leef- en voortplantingsgebied van de Groene glazenmaker zal worden aangetast. Verder moeten omvang en kwaliteit van het compensatie gebied minstens zo groot en goed worden als het gebied dat door de plannen zal worden aangetast. Pas wanneer duidelijk is gebleken dat dit compensatie gebied functioneert als leef- en voortplantingsgebied voor Groene glazenmakers op een wijze die volledig vergelijkbaar is met het aan te tasten leef- en voortplantingsgebied van de Groene glazenmaker mag dit aan te tasten leef- en voortplantingsgebied daadwerkelijk worden aangetast.

Stichting Platform Berend Botje verzoekt u op grond van het bovenstaande:

1. Een goede inventarisatie van het plangebied op het voorkomen van de soorten Krabbenscheer en Groene glazenmaker uit te (laten) voeren.
2. Watergangen waarin Krabbenscheer voorkomt niet geheel te baggeren naar 120 cm diepte, maar de Krabbenscheer vegetaties te ontzien.

3. In het ontwerpplan, bij voorbaat, die compenserende maatregelen op te nemen, die eventueel noodzakelijk zijn om habitat van de Groene glazenmaker dat verloren zal gaan door de uitvoering van de werkzaamheden, op te nemen, een en ander in overeenstemming met de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen.

Ik ga ervan uit dat u mij van het verdere verloop van de procedure op de hoogte houdt.

Hoogachtend:

De heer drs. S. G. Dutmer, apotheker, libellendeskundige en adviseur voor Stichting Platform Berend Botje,
Roofs 3
7482 LJ Haaksbergen
Tel: 053 -5724180
Email: gerarddutmer@hotmail.com

Gevolmachtigd voor Stichting Platform Berend Botje

Bijlage:

1. waarnemingen van Krabbenscheer en Groene glazenmaker in het Achterdiep.
2. machtiging Stichting Platform Berend Botje.
3. kopie van enige pagina's van de Statuten van Stichting Platform Berend Botje.

www.platformberendbotje.nl